

Vuoden 2006 lentoturvallisuus

Sisällys

- 5 Näin me toimimme
- 7 Ylijohtajan katsaus
- 8 Överdirektörens översikt
- 9 Tavoitteet
- 10 Matkustajan turvallisuus
- 12 Lentokelpoisuus
- 14 Lentotoiminta
- 16 Koulutus
- 18 Lupakirjat
- 20 Lääketieteellinen kelpoisuus
- 22 Lennonvarmistus ja lentopaikat
- 24 Lentoliikenne
- 26 Henkilöstö
- 27 Talous
- 28 Kehittäminen
- 29 Viestintä
- 30 Tehtävät ja organisaatio
- 32 Tilastotietoja
- 34 Yhteystiedot ja lyhenteet

Vuoden 2006 lentoturvallisuus

Ilmailuhallinnon vuosikertomus

Ilmailuhallinto huolehtii ilmailun yleisestä turvallisuudesta sekä hoitaa lento- liikenteeseen ja liikenteen sujuvuuteen liittyviä asioita.

Näin me toimimme

Toiminta-ajatus

Ilmailuhallinto on Suomen siviili-ilmailuviranomainen. Ilmailuhallinto huolehtii ilmailun yleisestä turvallisuudesta sekä hoitaa lentoliikenteeseen ja liikenteen sujuvuuteen liittyviä asioita. Ilmailuhallinto osallistuu ilmailun ympäristöasioiden käsittelyyn ja siviili-ilmailun kansainväliseen yhteistyöhön.

Visio

Ilmailuhallinto on tunnettu ja arvostettu ilmailun kansallinen ja kansainvälinen toimija.

Edistämme suomalaisen ilmailun korkeaa turvallisuustasoa ja toimintaedellytyksiä.

Olemme motivoiva, kehittyvä ja hyvin johdettu asiantuntijoiden työyhteisö.

Arvot

ILMAILUN TURVALLISUUS

Antamalla määräyksiä ja valvomalla ilmailutoimintaa ylläpidämme suomalaisessa ilmailussa teknisesti kehittyneiden valtioiden korkeaa turvallisuustasoa. Ilmailun korkea turvallisuustaso syntyy vastuullisuudestamme, ammattitaidostamme ja yhteistyöstämme sidosryhmien kanssa.

TEHOKKUUS

Toimimme järjestelmällisesti asettamiemme tavoitteiden mukaisesti. Hyödynnämme voimavaramme oikein ja kehitämme toimintamenetelmiämme.

HYVÄ ASIAKASPALVELU

Pidämme tärkeänä hyvää asiakaspalvelua. Toimimme johdonmukaisesti, tasapuolisesti, luotettavasti ja joustavasti. Reagoimme asiakaspalautteeseen viivyttämättä ja tehokkaasti.

YHTEISTYÖ

Toteutamme Ilmailuhallinnon yhteisiä tavoitteita ja arvostamme toistemme työtä. Yhteistyömme perustuu keskustelulle, avoimuudelle ja keskinäiselle luottamukselle.

An aerial photograph taken from a helicopter cockpit, showing a vast landscape of green forests, a winding river, and a large clearcut area. The cockpit's instrument panel is visible in the bottom right corner. A semi-transparent grey circle on the left contains text.

Vuosi 2006
oli ilmailussa
voimakkaan
kasvun vuosi.

Ylijohtajan katsaus

Vuosi 2006 oli Suomen ilmailussa voimakkaan kasvun vuosi. Suomalaiset lentoyritykset ovat hyödynneet hyvin Suomen maantieteellisen sijainnin tarjoamat mahdollisuudet ja reittiverkosto Aasiaan on kasvanut nopeasti. Tämä on luonut samalla edellytykset suorille reittilennoille yli neljäänkymmeneen Euroopan kohteeseen. Ilmailuhallinto on omalta osaltaan tukenut lentoyhtiöiden kasvustrategiaa käymällä kolmansien maiden viranomaisten kanssa lentoliikennesopimusneuvotteluja suomalaisten lentoyhtiöiden kasvavat liikenneoikeustarpeet huomioiden.

Ilmailun viranomaistoimintojen eriyttäminen liikelaitoksena toimivasta Ilmailulaitoksesta vuoden 2006 alussa sujui ilman suurempia ongelmia ja draamatiikkaa. Ilmailuhallinnon ensimmäinen toimintavuosi jouduttiin kuitenkin aloittamaan noin kahdenkymmenen hengen vajauksella ja merkittävästi suunniteltua pienemmällä budjetilla. Kaupallisen ilmailun voimakkaan kasvun tarjoamien mahdollisuuksien vuoksi vuoden aikana siirtyi lisäksi yhdeksän vakituista työntekijää toisen työnantajan palvelukseen. Eläkkeelle jäi viisi henkilöä. Uusia työntekijöitä palkattiin 27. Uuden henkilöstön koulutus ja perehdyttäminen vei huomattavan osan käytössä olleista henkilöstöresursseista. Tässä tilanteessa koko henkilöstö on vuoden aikana työskennellyt esimerkillisesti ja asetetut toiminnalliset tavoitteet on valtaosaltaan kyety saavuttamaan. Siitä kiitos henkilöstöllemme.

ISO 9001:2000 standardin mukaisen toimintajärjestelmän ja osaamisen johtamisen järjestelmän käyttöönotto on kuitenkin ollut toivottua hitaampaa. Kun tavoitteena oleva 130 henkilötyövuoden taso saavutetaan alkuvuoden 2007 aikana, on Ilmailuhallinnolla entistä paremmat edellytykset hoitaa kaikki sille kuuluvat tehtävät tehokkaasti ja hyvän asiakaspalvelun periaatteiden mukaisesti.

Loppuvuonna tehtiin asiakaspalvelututkimus, jossa haastateltiin 452 Ilmailuhallinnon lupakirja-asiakasta. Henkilöstömme sai parhaat arviot palvelun asiantunteudesta, neuvonnan virheettömyydestä ja palvelualltiudesta. Tätä voidaan pitää hyvänä tuloksena tilanteessa, jossa vaihtuvuus on ollut suurta ja henkilöstövajaus huomattava. Tutkimus toi esille myös kehittämisskohteita esimerkiksi Internet-sivujen selkeydessä, palvelun nopeudessa ja sähköisen asiointin kehittämisessä. Näihin seikkoihin tulemme kiinnittämään tulevaisuudessa erityistä huomiota. Kiitokset kyselyyn vastanneille asiakkaillemme.

Ilmailua koskevat säädökset valmistellaan ja päätetään entistä enemmän Euroopan yhteisön tasolla ja muutaman vuoden kuluttua lähes koko ilmailua säätelevä normisto koostuu EU-asetuksista ja direktiiveistä. Tämä asettaa kansalliset ilmailuviranomaiset, ilmailualan yritykset ja harrastajat aivan uusien haasteiden eteen. Ilmailuhallinto pitää yhtenä keskeisenä tavoitteenaan aktiivista vaikuttamista säädösvalmisteluun niin, että yhteiset eurooppalaiset normit huomioivat mahdollisimman hyvin suomalaisen ilmailun tarpeet ja erityispiirteet. Suomen menestyksellä toiminta EU-puheenjohtajakauden liikennesektorin asioiden hoidossa antoi omalta osaltaan hyvän perustan vaikuttamiseen. Suomalaisten asiantuntijoiden esittämiä kannanottoja kuunnellaan ja arvostetaan.

Kim Salonen
Ylijohtaja

Överdirektörens översikt

Inom den finska luftfarten var 2006 ett år av kraftig tillväxt. De finska flygföretagen har utnyttjat fördelarna av de möjligheter som Finlands geografiska läge erbjuder och ruttnätet till Asien har vuxit snabbt. Detta har samtidigt skapat förutsättningar för direkta reguljärflyg till över fyrtio destinationer i Europa. Luftfartsförvaltningen har för egen del stött flygbolagens tillväxtstrategi genom att med myndigheterna i tredje länder förhandla om flygtrafikavtal med beaktande av de finska flygbolagens växande behov av trafikrättigheter.

År 2006 var ett år av kraftig tillväxt inom luftarten.

Avskiljandet av myndighetsfunktionerna från affärsverket Luftfartsverket i början av år 2006 förlöpte utan större problem och dramatik. Luftfartsförvaltningen blev dock tvungen att inleda sitt första verksamhetsår med en underbemanning på cirka tjugo personer och en betydligt mindre budget än planerat. På grund av de möjligheter som den kraftiga tillväxten i den kommersiella luftfarten erbjöd övergick under året dessutom nio fast anställda medarbetare till andra arbetsgivares tjänst. Fem personer avgick med pension. Totalt nyanställdes 27 personer. En stor del av de tillgängliga personalresurserna gick åt till utbildning och introduktion av de nya medarbetarna. I detta läge har hela personalen under året arbetat exemplariskt och målen för verksamheten kunde i de flesta fall uppnås. För det vill jag tacka alla medarbetare.

Verksamhetssystemet och kompetensledningssystemet enligt standarden ISO 9001:2000 har dock kunnat införas långsammare än vi hoppades. När målet med 130 årsverken uppnås i början av år 2007 kommer Luftfartsförvaltningen att ha bättre förutsättningar att sköta alla sina uppgifter effektivt och enligt principerna för god kundservice.

I slutet av året gjordes en kundserviceundersökning med intervjuer med 452 certifikatkunder hos Luftfartsförvaltningen. De bästa betygen fick personalen för att servicen var sakkunnig, för att de råd som gavs var korrekta och för sin servicebenägenhet. Detta kan ses som ett bra resultat i ett läge med stor personalomsättning och markant underbemanning. Undersökningen visade också på utvecklingsbehov t.ex. när det gällde webbsidornas tydlighet, servicens snabbhet och utvecklande av de elektroniska tjänsterna. Vi kommer att fästa särskild uppmärksamhet vid dessa frågor. Tack till alla kunder som besvarade enkäten.

De bestämmelser som gäller luftfarten bereds och fastslås allt mer på Europeiska gemenskapens nivå, och om några år utgörs nästan alla normer som reglerar luftfarten av EU-förordningar och direktiv. Detta ställer de nationella luftfartsmyndigheterna, luftfartsföretagen och fritidsflygarna inför helt nya utmaningar. Som ett av sina viktigaste mål ser Luftfartsförvaltningen att aktivt påverka beredningen av bestämmelserna så att de gemensamma europeiska normerna så väl som möjligt skall beakta den finska luftfartens behov och särdrag. Finlands framgångsrika handhavande av frågorna inom trafiksektorn under EU-ordförandeskapet gav för egen del en god grund för påverkningsmöjligheterna. Man lyssnar till och uppskattar de finska experternas ställningstaganden.

Kim Salonen
Överdirektör

Tavoitteet

Ilmailuhallinnon toiminnan päätavoite on säilyttää maamme lentoturvallisuus korkealla kansainvälisellä tasolla. Tätä mitataan lento-onnettomuuksien ja lento-onnettomuuksissa menehtyneiden määrällä. Määrän tulee olla laskeva lentoliikenteen kasvusta huolimatta. Harrasteilmailun osalta pyritään hyvän turvallisuustason ylläpitämiseen. Vuoden 2006 aikana nämä tavoitteet saavutettiin.

Ilmailuhallinto edustaa Suomea kansainvälisissä ilmailun yhteisöelimissä ICAOssa, ECACissa, Eurocontrolissa, JAAssa sekä EU:n eri toimielimissä, erityisesti EASAssa. Aktiivinen osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön on keskeinen tapa vaikuttaa ja tuoda esiin Suomen ilmailun erityispiirteitä. Vuonna 2006 erityisesti Suomen EU-puheenjohtajuuteen liittyvät asiat nousivat esiin. Tässä työssä onnistuttiin vuonna 2006 vähintään tyydyttävästi.

Vuosi 2006 oli Ilmailuhallinnon ensimmäinen toimintavuosi itsenäisenä virastona. Toimintojen organisointi eteni suunnitelman mukaisesti, vaikka markkinatilanne vaikeutti työvoiman saantia. Vuoden 2007 alussa tavoitteen mukainen 130 henkilötyövuotta on jo lähes saavutettu.

Vuoden 2006 toiminnan kehittämisen tavoitteina olivat mm. ISO 9001:2000 standardin mukaisen toimintajärjestelmän käyttöönotto, osaamisen johtamisjärjestelmä ja tätä tukeva tietojärjestelmä. Nämä projektit ovat vielä osittain kesken ja ne saatetaan loppuun vuoden 2007 aikana. Samoin toiminnan tehokkuutta kuvaavat mittarit ja niiden tilastointi- ja mittausprosessit pyritään määrittelemään vuonna 2007. Keskeisten tuotteiden käsittelyajat sen sijaan päätettiin suunnitellusti vuoden 2006 aikana.

Tavoitteita kuvaavat tunnusluvut

	Tavoite	Toteutui
Lupakirjat	Käsittelyaika 2 viikkoa 95% tapauksista	90% tapauksista
Lentotoimintaluvat	Käsittelyaika 90 päivää	100%
Ei-säännöllisen liikenteen lentoluvat	Käsittelyaika 2 päivää	100%
Asiakastutkimus, koulutus ja lupakirjat (Arviointi asteikolla 1-5)	Yleisarvio palvelusta 3,2	Yleisarvio palvelusta 3,6
Henkilöstötutkimus (Arviointi asteikolla 1-5)	Yleisarvio 3,2	Yleisarvio 3,3

Matkustajan turvallisuus on etusijalla

Turvatarkestuksilla varmistetaan lentomatkustajan turvallisuus.

Vuoden 2006 aikana lentomatkustajaa koskevat määräykset olivat usein esillä mediassa. Ilmailuhallinto joutui muun muassa estämään asiattoman lentokoneen käytön talvilomalaisten kuljettamiseen Lappiin. Lentoasemien pitäjiltä vaadittiin tiukempia turvatarkestuksia ja -järjestelyjä. Kesällä ja syksyllä neuvoteltiin matkustajatietojen luovuttamisesta ulkomaisille viranomaisille. Euroopan komissio alkoi julkaista listaa EU:ssa toimintakiellossa olevista lentoyhtiöistä.

Turvatarkestukset

Matkustajien, matkatavaroiden ja rahdin turvatarkestuksilla varmistetaan, ettei matkustajan turvallisuutta uhata laittomilla teoilla matkan aikana. Lentoliikenne voi olla laittomien tekojen kohteena tai välineenä. Turvajärjestelyillä yritetään häiritä matkustajan vapaata kulkua mahdollisimman vähän.

Vuoden 2006 näkyvin turvatoimi oli nesteiden kuljetuksen rajoittaminen. Nesterajoituksen tavoitteena on ehkäistä nestemäisten räjähteiden kuljettaminen lentokoneeseen. Ilmailuhallinto ohjeistaa lentoasemien työntekijöitä, tiedottaa turvamääräyksistä ja vastaa matkustajien suoriin yhteydenottoihin.

Matkustajatietojen luovuttaminen

Vuonna 2006 olivat näkyvästi esillä Yhdysvaltain vaatimukset matkustajatietojen luovuttamisesta maan turvallisuusviranomaisille. Luovutettavat tiedot saadaan lentoyhtiön matkustajatietorekisteristä (Passenger Name Record, PNR). EU-maat ovat olleet huolissaan matkustajatietojen tietosuojasta Yhdysvalloissa.

Lokakuussa EU ja Yhdysvallat tekivät Suomen EU-puheenjohtajuuskauden aikana väliaikaisen sopimuksen PNR-tietojen luovuttamisesta. Sopimuksen voimassaoloaika päättyy heinäkuun lopussa 2007. Neuvotteluja sopimuksen jatkamisesta käydään parhaillaan.

Matkustajan oikeudet

Matkustajan oikeusturvaa suojataan EU-lainsäädännöllä ja kansainvälisillä sopimuksilla. Vuonna 2006 tuli voimaan EU:n asetus vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä. Jo aikaisemmin ovat olleet voimassa säännöt matkustajille maksettavasta korvauksesta ja tarjottavasta huolenpidosta lentojen ylivaraus-, peruuttamis- ja viivästyminen tilanteissa.

Musta lista

Euroopan komissio on yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa asettanut lukuisia lentoyhtiöitä toimintakieltoon EU:n alueella. Tämä nk. musta lista vaikuttaa matkustajan turvallisuuteen myös EU:n ulkopuolella matkustettaessa. Matkustajalle tiedotetaan lentoyhtiöistä, joiden toiminnassa on havaittu turvallisuuspuutteita, ja jos matkustajalla on varaus tällaisen lentoyhtiön lennolle hänellä on oikeus vaihtaa varauksensa toisen lentoyhtiön lennolle tai saada rahat takaisin. Ilmailuhallinto julkaisee listan Internet-sivuillaan.

Kasvava lentoliikenne

Lentoliikenne on viime vuosina kasvanut voimakkaasti. Matkustajamäärä kasvoi 8 % ja kuljetetun rahtin ja postin massa 7,2 % edelliseen vuoteen verrattuna. Lennot puolestaan lisääntyivät 3,0 %. Vuoden 2006 lopussa Suomen lentoasemilla säännöllistä matkustajaliikennettä harjoitti 28 lentoyhtiötä. Suurin osa näistä kuljetti samalla rahtia. Pelkästään rahtilentoja säännöllisesti suorittavia lentoyhtiöitä oli kahdeksan. Vuoden aikana useita tilauslentoja teki 24 lentoyhtiötä. Tämän lisäksi lukuisia lentoyhtiöitä liikennöi ajoittain yksittäisiä matkustaja- tai rahtilentoja.

Matkustajat ja lento-operaatiot 2006

	Matkustajat (kasvu ed.vuod.)	Operaatiot (kasvu ed.vuod.)
Kaikki lentoasemat	12,3 milj. henkilöä (8,0%)	235 695 (3,0 %)
Helsinki-Vantaan lentoasema	11,0 milj. henkilöä (9,1 %)	175 689 (5,3 %)

Tilastojen mukaan Suomen lentoasemien kautta tehtiin vuonna 2006 12,3 miljoonaa lentomatkaa. Rahtia ja postia kuljetettiin noin 135 000 tonnia.

Lentäminen on turvallista

Lentäminen on turvallinen matkustusmuoto suhteessa muihin liikennemuotoihin. Euroopan säännöllisessä liikenteessä on viime vuosina sattunut matkustajien kuolemiin johtuneita onnettomuuksia kerran 1,65 miljoonaa lentoa kohden. Maailmanlaajuisesti tämä luku on ollut yksi 1,25 miljoonaa lentoa kohden. Afrikassa tapahtuu suhteellisesti eniten vakavia onnettomuuksia. Siellä suhdeluku on ollut yksi kuolemaan johtanut onnettomuus 0,2 miljoonaa lentoa kohden.

Suomessa lennetään lähes neljännesmiljoona lentoa vuodessa. Ilmailuhallinto tilastoi Suomessa sattuneet onnettomuudet ja poikkeamatapaukset sekä suomalaisille lentokoneille ulkomailla sattuneet tapaukset. Viimeisen viidenkymmenen vuoden aikana Suomen säännöllisessä lentoliikenteessä on tapahtunut neljä matkustajien kuolemaan johtanutta onnettomuutta.

Hyväksytyt organisaatiot	2004	2005	2006
Suunnitteluorganisaatiot	1	0	3
Tuotantoluvat	1	1	1
Part 145 huolto-organisaatiot	14	16	16
Part M Subpart G huoltojärjestelyjen hyväksynät	16	16	16
Kansallisten määräysten mukaiset huolto-organisaatiot	8	10	10

Lentokelpoisuus valvoo valmistusta ja huoltoa

Yhteistyö
EASAn
kanssa
tiivistyi.

Lentokelpoisuusosasto huolehtii ilma-alusten lentokelpoisuuteen, valmistukseen, suunnitteluun, päästöihin ja huoltotoimintaan liittyvistä luvista ja valvonnasta sekä osallistuu määräysten ja kannanottojen valmisteluun omalla toimialallaan. Lentokelpoisuusosasto huolehtii myös harrasteilmailun luvista ja valvonnasta sekä osallistuu harrasteilmailuun liittyvien määräysten ja kannanottojen valmisteluun. Harrasteilmailun lupakirjoista ja koulutusluvista vastaa Ilmailuhallinnon Lentotoimintaosasto.

Epäsuora valvonta alkoi

Ilma-alusten lentokelpoisuuden valvonnassa alkoi siirtyminen Ilmailuhallinnon suorasta valvonnas-

ta epäsuoraan valvontaan. Ilmailuhallinto ei enää tee säännöllisiä lentokelpoisuuden tarkastuksia eli ilma-alusten katsastuksia, vaan tarkastaa ja hyväksyy lentokelpoisuuden hallintaorganisaatiot, jotka puolestaan tekevät tarkastukset.

Vuonna 2006 myönnettiin ensimmäiset lentokelpoisuuden tarkastuksiin oikeuttavat hallintaorganisaatioiden hyväksynät. Ensimmäiseksi uuteen menettelyyn siirryttiin kaupalliseen ilmakuljetukseen käytettävien suurten ilma-alusten osalta. Muiden ilma-alusten osalta epäsuoraan valvontaan siirrytään asteittain lähimpien vuosien aikana. Kaupallisen ilmakuljetuksen osalta siirtymisen odotetaan sujuvan suhteellisen helposti, mutta yleisilmailun palvelukonseptin suunnittelu ja kehittäminen vaatii erityistä huomiota.

Suomessa rekisteröidyt ilma-alukset	2004	2005	2006
Liikennelentokoneet	82	74	77
Lentokoneet	510	519	522
Helikopterit ja autogiro	76	90	83
Purje- ja moottoripurjelentokoneet	381	386	390
Ilmaa kevyemmät ilma-alukset	60	61	59
Ultrakevyet lentokoneet	215	221	217
Yhteensä	1324	1351	1348

EASA arvioi menettelyt

Ilmailuvälineiden tuotantoon liittyvät Ilmailuhallinnon menettelyt olivat EASAN eli Euroopan lentoturvallisuusviraston arvioinnin kohteena yhteisöläinsäädännön noudattamista valvovan POAST-ryhmän vierailtua Suomessa. Saadun arvokkaan palautteen perusteella päätettiin Ilmailuhallinnon POA-menettelyjen eli valmistajalle annettavien hyväksyntämenettelyjen vaiheittaisesta jatkokehittämisestä.

Tulevana kautena EASA arvioi ilmailuvälineiden tuotantoon liittyvien menettelyjen lisäksi huoltotoimintaan liittyvät menettelyt. Ilmailuhallinnon edustaja osallistuu myös EASAN yhteisöläinsäädännön noudattamista valvovan MAST-ryhmän standardisointitarkastuksiin muissa jäsenvaltioissa.

Harrasteilmailu liiton valvontaan

Uuden harrasteilmailuyksikön toiminta käynnistettiin. Yksikkö aloitti mittavan harrasteilmailun määräysten uudistamishankkeen yhteistyössä Suomen Ilmailuliitto ry:n kanssa.

Harrasteilmailun palvelukonseptin kehittäminen yhdessä liiton kanssa alkoi. Tällä hetkellä Ilmailuliitto avustaa Ilmailuhallintoa harrasteilmailun valvonnassa. Uuden ilmailulain mukaan sopimuksella voidaan siirtää Ilmailuliitolle harrasteilmailun valvontaan liittyviä julkisia hallintotehtäviä. Ilmailuhallinto neuvottelee asiasta Suomen Ilmailuliiton kanssa.

Lentokelpoisuus ja huolto	2004	2005	2006
Ilma-alusten katsastukset	553	587	624
Lentokelpoisuustodistukset	80	84	75
Lentokelpoisuustodistukset vientiin	8	7	12
Harrasterakennusluvat ja muutokset	45	51	65
Melutodistukset	29	20	31
Määräykset ja tiedotteet	60	86	105
Muutostöiden suunnittelu, päätökset	65	87	116
Tarkastukset (huolto-organisaatiot ja huoltotoiminta)	75	55	39

Lentotoiminta valvoo yrityksiä

Ilmailulain uudistus muutti lentotoiminnan luvat.

Lentotoimintatoimisto tarkastaa lentoyritysten toimintaedellytykset, hyväksyy toiminta- ja laatukäsikirjat sekä minimivarusteluettelot, valmistelee lentotoiminta- ja lentotyöluvat ja niiden muutokset sekä valvoo ja tarkastaa lentotoimintaa ja valmistelee lentotoimintaa koskevat ilmailumääräykset ja niiden muutokset.

Suomalaisten liikennelentoyhtiöiden kansainvälinen säännöllinen reittiliikenne jatkoi vuonna 2006 voimakasta kasvuaan. Erityisesti Finnair Oyj:n Aasian liikenne kasvoi. Uutena reittikohteena avattiin Delhi Intiassa.

Säännöllistä reittiliikennettä harjoittavat yritykset (Finnair, Blue1, Finncomm) hankkivat käyttöön-

sä uusia liikenneluokan lentokonetyyppejä ja lisää lentokalustoa. Hankinnat työllistivät Ilmailuhallintoa koulutukseen ja lentotoimintaan liittyvien erilaisten tarkastus- ja lupamenettelyjen osalta.

Luvat muuttuivat

Vuoden 2006 alussa voimaantullut Ilmailulain kokonaisuudistus vaikutti monin tavoin lentotoimintaa koskeviin lupa-asioihin. Ennen lainmuutosta kaikkeen ansiotarkoituksessa tapahtuvaan ilmailuun vaadittiin ansiolentolupa, olipa kysymys sitten kaupallisesta ilmakuljetuksesta, lentotyöstä, lentokoulutuksesta tai ilma-aluksen vuokraustoiminnasta.

Nyt vain kaupalliseen ilmakuljetukseen vaaditaan teknis-operatiivisia edellytyksiä koskeva lentotoimintalupa (AOC), joka vastaa aiempaa ansiolentolupaa, sekä yritysten taloudellisiin edellytyksiin liittyvä liikennelupa (OL). Lentotyöhön vaaditaan nyt erityi-

Lentotoiminnan tarkastukset	2004	2005	2006
Lentotoiminnan tarkastukset (yritystarkastukset)	24	32	14
Siirtymäkoulutuksen valvonta	9	-	1
Asemasotatarkastukset suomalaisiin ilma-aluksiin	-	-	11
Asemasotatarkastukset (SAFA RAMP) ulkomaisiin ilma-aluksiin	50	63	113
Vaarallisten aineiden kuljetustarkastus (DG Joint Audit)	2	2	1
Reittitarkastuslennot	35	50	32
Matkustamotoiminnan tarkastukset	-	-	13
Yllätystarkastukset epäillyissä rikkomustapauksissa	-	-	3
Simulaattori- ja lennonharjoituslaitetarkastukset	22	34	22
Kaikki lentotoiminnantarkastukset yhteensä	142	181	210

nen lentotyöluja tietyjen lentoturvallisuuskriteerien sitä edellyttäessä; muuhun kuin lentoturvallisuuden kannalta kriittiseen lentotyöhön lentotyöluja ei vaadita.

Kaupalliseen lentokoulutukseen ei enää tarvita muita lupia kuin koulutuslupa ja koulutusorganisaation hyväksyntätodistus. Ilma-alusten vuokraustoimintaa ei enää lainkaan säädelä lupamenettelyllä.

Vuoden 2006 lopussa voimassaoleva lentotoimintalupa oli 43 yrityksellä. Säännölliseen reittilentoliikenteeseen myönnettiin yksi uusi liikennelupa. Lain muutoksen seurauksena osa ansiolentotoimintaa harjoittaneista yrityksistä jatkoi toimintaansa lentotyöluvan varassa. Myös EU:n uuden huoltotoimintaa koskevan asetuksen määräykset vähensivät ansiolentoyritysten määrää.

Tarkastusten määrä kasvoi

Lentotoimintatoimisto tarkastaa vuosittain lentoyritysten käsikirjoja, lentotoimintaa, tekee reittitarkastuslentoja, tekee SAFA -asemasotarkastuksia, tarkastaa ja hyväksyy lentosimulaattoreita ja lennonharjoituslaitteita sekä avustaa Koulutus ja lupakirjat-toimistoa lentäjien lentokokeissa ja tarkastuslentoissa. Tarkastusten kokonaismäärä kasvoi vuoteen 2005 verrattuna hieman.

Lentotoiminta- ja lentotyöluvat	2004	2005	2006
Lentoliikenneyritykset	5	5	6
Liikelentoyritykset (IFR-Jet)	3	2	2
Taksilentoyritykset (IFR-Prop)	14	9	4
Lentoyritykset (VFR/Lentotyö)	19	17	19
Helikopteriyritykset	11	11	10
Kuumailmapalloyritykset	7	9	9
Yrityksiä yhteensä	46	42	43

IFR = mittarilentosäännöt
 VFR = näkölentosäännöt
 Jet = suihkulentokoneilla
 Prop = potkurilentokoneet

Yhdellä yrityksellä voi olla lupa useampaan eri toimintaan, josta johtuen yritysten kokonaismäärä on pienempi kuin eri toimintoihin myönnettyjen lupien määrä.

Koulutuksen valvonta

Lentoyhtiöiden
tyyppikoulutus
oli vilkasta.

Koulutus ja lupakirjat -toimisto valvoo ja tarkastaa koulutusorganisaatioita ja muuta lentokoulutustoimintaa, tarkastaa laatu-, toiminta- ja koulutuskäsikirjat ja myöntää koulutustoiminnan edellyttämät koulutus- ja toimiluvat sekä hyväksynät sekä myöntää ilmailuhenkilöstön lupakirjat, kelpuutukset ja valtuutukset ja ylläpitää lupakirjarekisteriä. Lisäksi toimisto järjestää lentäjien teoria- ja lentokokeet, suorittaa ja valvoo tarkastuslentoja sekä valmistelee koulutustoimintaa ja lupakirjoja koskevat ilmailumääräykset ja niiden muutokset.

Määrä ja laatu

Lento- ja tyyppikoulutusorganisaatioiden määrässä ei tapahtunut vuoden 2006 aikana merkittäviä muutoksia. Yhdelle uudelle tyyppikoulutusorganisaatiolle myönnettiin hyväksyntätodistus. Tyyppikoulutus jatkui edellisvuotta vilkkaampana, josta on osoitukseksi mm. kurssikohtaisten tyyppikurssihyväksyntöjen määrän kasvu noin 25 prosentilla. Usean ohjaajan lentokoneiden tyyppikelpuutuksiin johtavaa koulutusta ja tyyppikouluttajakoulutusta hankittiin myös ulkomaisilta koulutusorganisaatioilta.

Koulutustarkastukset	2004	2005	2006
JAR-FCL -koulutusorganisaatioiden (FTO/TRTO/TRC) tarkastukset	15	13	6
Kansallisten lentokoulujen tarkastukset	1	7	8
Huoltohenkilöstön koulutusorganisaatioiden tarkastukset	8	8	4
Ilmaliikennepalvelun koulutusorganisaatioiden tarkastukset	-	2	2
Lentokokeet ja tarkastuslennot	140	154	251
Opinnäytteiden valvonnat	9	19	21
Kaikki koulutustarkastukset yhteensä	173	203	292

Lennonjohtajien ja lennontiedottajien koulutusta antavien organisaatioiden määrä säilyi ennallaan, kahdena. Huoltohenkilöstön koulutusorganisaatioiden (EASA Osa 147) määrä kasvoi yhdellä. Vuoden 2006 lopussa oli kaksi hyväksyttyä organisaatiota. Viisi muuta organisaatiota on lisäksi hakemassa toimilupaa. Hyväksytyjen lentokoulutusorganisaatioiden ja koulutuslupien määrä kasvoi kahdeksalla ja harrasteilmailun koulutuslupien määrässä ei tapahtunut muutoksia.

Koulutustarkastukset keskitettiin tärkeimpiin organisaatioihin sekä mahdollisiin ongelmakohtiin. Lentoliikenteen ankara kilpailu heijastuu myös koulustoimintaan. Havaittavissa on selkeä pyrkimys koulutukseen käytettävän ajan vähentämiseen ja koulutuksen hankkimiseen kouluttajilta myös ulkomailta.

Training approvals	2004	2005	2006
JAR-FCL FTO -koulutusorganisaatio	7	5	5
JAR-FCL TRTO3 -koulutusorganisaatio	0	2	3
JAR-FCL type -erilliskurssi	13	15	20
Muu moottorilentokoulutus	53	51	53
Purje- ja moottoripurjelentokoulutus	44	44	44
Ultrakevytlentokoulutus	25	28	28
Autogiroilentokoulutus	0	0	0
Kuumailmapallolentokoulutus	4	4	4
Osa 147 huoltohenkilöstön koulutus	0	1	2
Ilmailiennepalvelukoulutus	2	2	2
Koulutuslupia yhteensä	148	152	161

Lupakirjat

Ilmailuhallinto myöntää seuraavia lupakirjoja:

- Lento-oppilaan lupakirja
- Yksityislentäjän lupakirja
- Ansiolentäjän lupakirja
- Liikennelentäjän lupakirja
- Harrastusilmailun lupakirjat:
 - Purjelentäjän lupakirja
 - Moottoripurjelentäjän lupakirja
 - Ultrakevytlentäjän lupakirja
 - Autogiroilentäjän lupakirja
 - Kuumailmapallolentäjän lupakirja

Ilmailuhallinto voi muuntaa kansallisen lupakirjan yhteiseurooppalaiseksi JAR-FCL -lupakirjaksi, jonka muut JAA-jäsenvaltiot tunnustavat. Lisäksi Ilmailuhallinto myöntää huoltohenkilöstön sekä lennonjohtajien ja lennontiedottajien lupakirjat.

Muunnos EASA lupakirjoiksi

Vuoden 2006 aikana suurin muutos lupakirjajärjestelmässä oli kansallisten huoltomekaniikkojen ja JAR-66 -huoltohenkilöstön lupakirjojen muuntaminen syyskuussa 2005 voimaantulle EU:n asetuksen mukaisiksi EASA Osa 66 -huoltohenkilöstön lupakirjoiksi. Muuntamista varten Ilmailuhallinto laati JAR-66-koulutusvaatimusten perusteella muuntoraportin. Jokaisen lupakirjansa muuntamista hakevan lupakirjan haltijan koulutus-, kelpuutus- ja valtuutushistoriasta tehtiin selvitys, jonka perusteella tehtiin hakijakohtainen muuntolausunto.

Lupakirjojen määrällinen kehitys

Erityisesti ammattilentäjien koulutus oli vuoden 2006 aikana vilkasta. Uusia lento-oppilaan lupakirjoja myönnettiin vuoden 2006 aikana 207 ja vuoden lopussa voimassa oli yhteensä lähes 1000 lento-oppilaan lupakirjaa. Suuri osa näistä lento-oppilaista ja moni yksityislentäjä tähtää ilmailu-uralle ja ammattilentäjän lupakirjaan.

Voimassa olevien ilmailulupakirjan haltijoiden tai voimassa olevien ja käyttöoikeudellisten lupakirjojen määrää ei valitettavasti pystytä tällä hetkellä lupakirjajärjestelmästä tilastollisesti selvittämään, koska lupakirjan käyttöoikeus riippuu lupakirjan haltijan lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen sekä lupakirjaan liitettyjen kelpuutusten voimassaolosta. Kelpuutusten voimassaolo puolestaan edellyttää, että lupakirjan haltijalla on viimeaikaista kokemusta ja/tai hyväksytysti suoritettuja tarkastuslentoja tai tasotarkastuksia. Lisäksi monilla lupakirjan haltijoilla on useita eri lupakirjoja, esim. ansiolentäjän, purjelentäjän, ultrakevytlentäjän ja lennonjohtajan tai huoltohenkilöstön lupakirjat.

Lupakirjojen kokonaismäärä on pysynyt vuonna 2006 suunnilleen ennallaan. Ammattilentäjien määrä on kasvanut jonkin verran ja vastaavasti yksityislentäjien määrä on vähentynyt.

ICAO:n kielitaitovaatimukset

Vuoden 2006 aikana valmisteltiin ICAO:n vaatimusten mukaisten lentäjien ja lennonjohtajien kielitaidon testauksen ja siihen liittyvien toimintamenetelmien käyttöönottoa. Kielitaitovaatimukset tulevat voimaan vuonna 2008. Ne tulevat työllistämään sekä Ilmailuhallintoa että lupakirjan haltijoita.

Huoltohenkilöstön lupakirjojen muunto työllisti eniten.

Lupakirjat	2002	2003	2004	2005	2006
Kansalliset yksityislentäjät, lentokoneet	1920	1937	1950	1531	1378
JAR-FCL -yksityislentäjät, lentokoneet	278	415	541	651	742
Kansalliset yksityislentäjät, helikopterit	79	80	81	66	55
JAR-FCL -yksityislentäjät, helikopterit	13	19	22	27	22
Yksityislentäjät yhteensä	2290	2451	2594	2275	2197
Kansalliset ansiolentäjä, lentokoneet	711	703	698	559	482
JAR-FCL -ansiolentäjät, lentokoneet	92	178	261	320	441
Kansalliset ansiolentäjä, helikopterit	119	117	116	107	74
JAR-FCL -ansiolentäjät, helikopterit	23	35	37	43	58
Ansiolentäjät yhteensä	945	1033	1112	1029	1055
Kansalliset liikennelentäjät, lentokoneet	549	557	552	483	493
JAR-FCL -liikennelentäjät, lentokoneet	83	115	155	227	252
Kansalliset liikennelentäjät, helikopterit	21	19	19	14	14
JAR-FCL -liikennelentäjät, helikopterit	8	11	11	14	14
Liikennelentäjät yhteensä	661	702	737	738	773
Purjelentäjät	1833	1874	1940	1863	1816
Moottoripurjelentäjät	936	969	989	928	894
Autogiroilentäjät	8	8	8	6	7
Ultrakevytlentäjät	532	697	866	974	1065
Kuumailmapallolentäjät	56	62	65	57	58
Harrasteilmailijat yhteensä	3365	3610	3868	3828	3840
LENTOLUPAKIRJOJA YHTEENSÄ	7261	7796	8311	7870	7865
Huoltohenkilöstön lupakirjan haltijat	1057	1170	1208	1112	1032
Lennonjohtajat	329	323	326	337	350
Lennontiedottajat	43	42	40	37	31
Lennonjohtajat ja lennontiedottajat yhteensä	372	365	366	374	381
LUPAKIRJOJA YHTEENSÄ	8690	9331	9885	9356	9278

Lääketieteellinen kelpoisuus

AMS valvoo lääkäreitä ja ilmailijoita.

Ilmailulääketieteen yksikkö eli AMS (Aero-medical Section) vastaa ilmailulupakirjan haltijoiden lääketieteellistä kelpoisuutta koskevien asioiden käsittelystä, myöntää lääketieteelliset kelpoisuustodistukset ja ylläpitää niihin liittyviä tiedostoja, järjestää tarkastavien ilmailulääkäreiden koulutuksen, valmistelee heidän valtuutuksensa ja valvoo ilmailulääkäreiden tarkastustoimintaa.

Yksikkö neuvoo ilmailijoita heidän lääketieteellistä kelpoisuuttaan ja terveysongelmiaan koskevissa kysymyksissä ja valmistelee omaa alaansa koskevia ilmailumääräyksiä ja ohjetiedotuksia.

Lääketieteelliset kelpoisuustodistukset voidaan jakaa viiteen ryhmään. Kansainvälisiin lentoihin oikeuttavaan JAR-FCL luokkaan 1 kuuluvat ansio- ja liikennelentäjät, luokkaan 2 yksityislentäjät ja luokkaan 2 IR yksityislentäjät, joilla on mittarilentokelpuus. Lisäksi Suomessa on käytössä harrasteilmailijan ja lennonjohtajan lääketieteellinen kelpoisuustodistus.

Lääketieteelliset kelpoisuustodistukset myönnetään, uusitaan tai niiden voimassaoloa jatketaan ilmailulääkäreiden lausuntojen perusteella Ilmailuhallinnon antaman ilmailumääräyksen ja yhteiseurooppalaisten ilmailuvaatimusten mukaisesti.

Lääketieteellisten kelpoisuustodistusten määrällinen kehitys on esitetty taulukossa. Sen mukaan aktiivisesti työssään toimivien ammattilentäjien määrä on jatkuvasti kasvanut.

Voimassa olevat lääketieteelliset kelpoisuustodistukset	2004	2005	2006
JAR-FCL luokka 1	1539	1551	1705
JAR-FCL luokka 2	2248	2204	2099
JAR-FCL luokka 2 IR-kelpuutuksella	80	84	121
Harrasteilmailijan lääketieteellinen kelpoisuustodistus	2492	2532	2538
Lennonjohtajan lääketieteellinen kelpoisuustodistus	397	388	396
Lääketieteelliset kelpoisuustodistukset yhteensä	6756	6759	6859

Lennonvarmistus ja lentopaikat

Poikkeamista ja vaaratilanteista ilmoitettiin useammin.

Osasto vastaa lennonvarmistukseen ja ilmatilan hallintaan sekä lentoasemiin ja pienlentopaikkoihin liittyvistä siviili-ilmailun viranomaistehtävistä. Lisäksi osasto ylläpitää ilmailun onnettomuuksia, vaara- ja poikkeamatilanteita koskevaa ilmoitusjärjestelmää sekä tutkii ilmailutoiminnassa sattuneita vaara- ja poikkeamatilanteita, jos tutkinta on tarpeen lentoturvallisuuden edistämiseksi. Onnettomuudet ja vakavat vaaratilanteet tutkii oikeusministeriön Onnettomuustutkintakeskus.

Lennonvarmistus ja lentopaikat -osasto seuraa lentoturvallisuuden kehittymistä ja laatii lentoturvallisuuteen liittyviä analyyskejä sekä vastaa ilmailun tilastoista Suomessa. Osasto osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön EU:ssa ja kansainvälisissä organisaatioissa, muun muassa Eurocontrolissa ja ICAO:ssa.

Lennonvarmistuksen toimiluvat

Vuoden 2006 aikana osaston keskeisin projekti oli lennonvarmistuksen toimilupien myöntäminen ja niihin liittyvä valmistelu sekä tarkastustoiminta. Taustalla on EU-lainsäädäntö ja yhtenäinen eurooppalainen ilmatila-asetuspaketti 'Single European Sky', jonka perusteella lennonvarmistustoimintaa harjoittavien organisaatioiden on haettava lupa toimintaa varten.

Toimilupahakemuksien käsittely vaati laajana projektina paljon resursseja vuonna 2006. Keskeisintä oli laajan tarkastus- ja auditointiohjelman suunnittelu. Sen toteuttaminen painottui loppuvuoteen. Vuonna 2006 myönnettiin 2 toimilupaa, Finavialle ja Ilmatieteen laitokselle.

Lentoesteluvat

Vuoden alussa voimaanastuneen uudistetun ilmailulain mukaan määrätyt kriteerit täyttävälle rakennuksille ja rakennelmille, esim. piipuille ja mastoille on haettava lentoestelupa. Tästä johtuen, vuoden alussa käynnistettiin laaja uusi prosessi lupahakemuksien käsittelemiseksi ja lupien myöntämiseksi. Vuoden 2006 aikana myönnettiin 248 lentoestelupaa.

Poikkeamat ja vaaratilanteet

Normityön keskeisenä osana osasto osallistui ilmailumääräyksen GEN M1-4 uudistamistyöhön. Ilmailumääräys koskee ilmailuviranomaiselle tehtäviä ilmoituksia onnettomuuksista, vakavista vaaratilanteista ja poikkeamista. Uudistamistyön taustalla on vuoden 2005 aikana voimaan tullut EU-direktiivi ja siihen liittyvät ilmailulain muutokset, jotka sisältävät perussäädökset ilmoittamisvelvollisuudesta. Uudistettu kansallinen ilmailumääräys tuli voimaan loka-kuussa 2006.

Vuoden 2006 aikana Ilmailuhallinto vastaanotti lentoturvallisuusilmoituksia yli puolitoistakertaisen määrän edellisvuoteen verrattuna. Poikkeuksellisen voimakas kasvu selittyy paitsi ilmoitusvelvollisuutta koskevien säädösten uusimisella, myös ilmoituskulttuurin muutoksella. Ilmoitusmenettelyssä on silti vielä havaittu puutteita. Tietojen keruu on lentoturvallisuuden kannalta erittäin tärkeää, joten ilmoitusmenettelyn kehittämistä jatketaan.

Tuleva toiminta

Vuoden 2007 aikana osaston keskeisenä tehtäväkonaisuutena on uusien, vuoden 2006 aikana käynnistyneiden prosessien vakiinnuttaminen ja hoitaminen tehokkaasti, jotta asiakkaita voidaan palvella mahdollisimman laadukkaasti. Osasto keskittyy tarkastus- ja auditointitoiminnan kehittämiseen kansainvälisten vaatimusten mukaisesti. Tehtävänä on erityisesti arvioida toimintaa harjoittavien tahojen turvallisuudenhallintajärjestelmiä. Lisäksi kehitetään lentoturvallisuutta koskevaa analyysitoimintaa.

Lentoliikenne vastaa lentoliikenteen sujuvuudesta

Säännöllinen
lentoliikenne
Intiaan alkoi.

Lentoliikenneosasto vastaa lentoliikenteen sujuvuuden edistämisestä ja siviili-ilmailun turvaamisesta. Osasto myöntää kaupalliseen liikenteeseen tarvittavat luvat kotimaisille ja ulkomaisille lentoyhtiöille. Lentoliikenneosasto vastaa myös ilmailun ympäristökysymyksistä. Lisäksi osasto koordinoi kansainvälistä yhteistyötä siviili-ilmailun alalla ja vastaa ilmailun tarkempien määräysten laatimisesta.

Lainvalmistelutyö

EU:ssa käsiteltiin Suomen puheenjohtajuuskaudella EASA-asetuksen laajentamista myös lentotoiminnan ja lupakirjojen sääntelyyn. Ilmailuhallinto avusti liikenne- ja viestintäministeriötä ja osallistui aktiivisesti lainvalmistelutyöhön tavoitteena saada sääntelystä Suomen kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaista ja suomalaisen ilmailun erityistarpeet huomioon ottavaa.

Vuoden 2006 lopussa saatettiin päätökseen pitkään vireillä ollut lainsäädäntötyö yhteisistä lentotoimintavaatimuksista (EU-OPS). Eurooppalaisten ilmailuvi-

ranomaisten yhteistyön tuloksena laaditut yhteiset JAR-vaatimukset saatettiin osaksi yhteisöläinsäädäntöä. Pyrkimyksenä tässä hankkeessa on ollut varmistaa, että yhteisesti sovittuja vaatimuksia noudatetaan samalla tavalla kaikissa jäsenmaissa. Yhteisillä lentoliikennemarkkinoilla täytyy voida turvata samat toimintaedellytykset kaikille yhteisön lentoyhtiöille niiden kotivaltioista riippumatta.

Lentoliikenteen turvaaminen

Lentoliikenneosaston turvayksikön keskeisin tehtävä on ollut valvoa, että lentoasemilla ja lentoyhtiöiden toiminnassa estetään lentoliikenteeseen kohdistuvat laittomat teot. Tähän liittyen tehtiin lentoasemilla vuoden 2006 aikana 47 tarkastusta, joiden yhteydessä tarkastettiin lentoasemien lisäksi 26 lentoyhtiön turvatoimia.

Valvonnan kohteet saivat raportin heihin kohdistuneista tarkastuksista. Tarkastuksista raportoitiin myös Euroopan komissiolle. Valvonta- ja tarkastustoiminnan ohella turvayksikkö on neuvonut, kouluttanut ja opastanut edellä mainittujen tahojen lisäksi mm. lentorahtiyrityksiä ja valvottuja edustajia.

Ilmailuhallinto osallistui aktiivisesti EU-lainsäädännön valmisteluun Euroopan komissiota avustavassa turvakomiteassa, sekä avusti liikenne- ja viestintäministeriötä neuvoston työssä. Tähän panostamalla Ilmailuhallinto pyrki siihen, että suomalaisten lentoasemien ominaispiirteet tulevat mahdollisimman hyvin huomioonotetuiksi.

Edustus ICAOssa

Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestö ICAOn vuoden 2006 näkyvin tapahtuma oli maaliskuussa järjestetty maailmanlaajuinen lentoturvallisuuskonferenssi. Sen tärkein saavutus oli yhteisymmärrys lentoturvallisuusvalvontaa koskevien tietojen vaihdon lisäämisestä ilmailuviranomaisten välillä. Lentoturvallisuutta parannetaan kehittämällä lentoyhtiöiden valvontaa edelleen sekä tehostamalla lentoyhtiöiden kotivaltioiden ulkopuolella tapahtuvan toiminnan valvontaa mukavuuslippulaivastojen esiinmarssin ehkäisemiseksi.

Suomella on tällä hetkellä edustaja ICAOn neuvostossa, joka johtaa järjestön toimintaa. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla Suomen rooli oli erityisen merkittävä, koska EU:n puheenjohtajamaana Suomi vastasi myös EU-maiden keskinäisestä koordinoinnista.

Lentoliikenteen kehitys

Myönnetyt tilauslentoliikenteen lentoluvat ovat pysyneet samalla tasolla kuin viime vuonna. Matkustajamäärä näillä lennoilla kasvoi yli 2 %. Lapin lentoasemat houkuttelevat yhä enemmän tilauslentoja ulkomailta vuosi vuodelta. Kansainvälisen reittiliikenteen noin 11 % kasvu ja varsinkin Euroopan ulkopuolisen liikenteen lähes 18 % kasvu vaati lentoliikenneosastolta tehokasta yhteistyötä lentoyhtiöiden ja muiden maiden ilmailuviranomaisten kanssa.

Suomi kävi vuoden aikana lentoliikennesopimusneuvotteluja Etelä-Korean, Intian, Kiinan, Thaimaan ja Venäjän kanssa yrittäen kehittää liikenteen edellytyksiä. Suomi on sopinut säännöllisestä lentoliikenteestä 30 EU:n ulkopuolisen maan kanssa. Ilmailuhallinto on myös valvonut Suomen intressejä Euroopan komission yhteisön puolesta käydyissä lentoliikennettä koskevilla sopimusneuvotteluissa.

Ilmailuhallinnon työntekijät 2006 lopussa	
Ylijohtaja ja esikunta	4
Lentokelpoisuus	20
Lentotoiminta ja lupakirjat	49
Lennonvarmistus ja lentopaikat	21
Lentoliikenne	15
Hallintopalvelut	19
Yhteensä	128

Henkilöstö

Ilmailuhallinnon henkilöstön määrä oli vuoden 2006 lopussa 128 henkilöä ja henkilötyövuosimäärä 116. Henkilötyövuodet lisääntyivät ensimmäisen toimintavuoden loppuun mennessä kymmenellä. Rekrytointisuunnitelmaa ei kyetty kokonaisuudessa toteuttamaan ensimmäisen toimintavuoden aikana ja lisärekrytointitarpeita syntyi myös työntekijöiden vaihtuvuuden vuoksi.

Henkilöstö on virkasuhteessa lukuunottamatta lyhyitä määräaikaissuhteita tai harjoittelijoita, jotka olivat työsuhteessa. Vuoden aikana määräaikaissuhteessa palvelussuhteessa työskenteli kaikkiaan 18 henkilöä, joista valtaosa virkavapaalla olleiden henkilöiden sijaisena. Osa-aikaeläkkeellä oli kolme henkilöä.

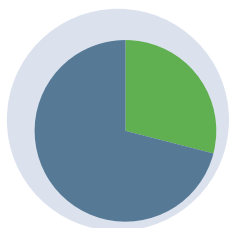
Henkilöstön vaihtuvuus oli toimintavuoden aikana melko suurta. Vakituksista työntekijöistä yhdeksän

siirtyi vuoden aikana toisen työnantajan palvelukseen ja eläkkeelle jäi viisi henkilöä.

Vuoden 2006 aikana virastoon tuli vakituisen palvelussuhteeseen 17 uutta työntekijää ja 10 henkilöä määräaikaissuhteeseen. Eläköitymisestä johtuva rekrytointitarve tulee jatkumaan myös seuraavina vuosina. Suuri vaihtuvuus tuo haasteita muun muassa henkilöstösuunnitteluun, rekrytointiin ja perehdyttämiseen. Henkilöstön keski-ikä on 46 vuotta.

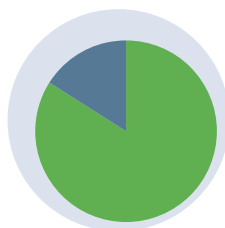
Toimintavuoden aikana hoidettiin henkilöstöhallinnon lakisääteisiä tehtäviä sekä panostettiin henkilöstön koulutukseen ja ammattitaidon ylläpitämiseen. Henkilöstön työhyvinvoinnin turvaamiseksi on tärkeää jatkossa panostaa myös työkyvyn ylläpitämiseen tähtäävään toimintaan.

Sukupuolijakauma

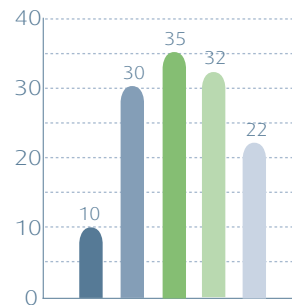
● Naisia 29 %
● Miehiä 71 %

Palvelusuhteen laatu

● Kokoaikaisia 84 %
● Osa-aikaisia 16 %

Henkilöstö ikäryhmittäin:

● Alle 30 v ● 50-59 v
● 30-39 v ● 60-65 v
● 40-49 v

Talous

Ilmailuhallinnon toimintakulut katetaan pääasiassa veromuotoisella lentoliikenteen valvontamaksulla. Maksua peritään lentoasemien pitäjiltä lentoturvallisuuden lisäämiseksi ja ilmailun valvonnan tehostamiseksi. Maksun suuruus on 0,90 euroa jokaista vähintään 2-vuotiasta matkustajaa kohden.

Osan Ilmailuhallinnon rahoituksesta muodostavat sen keräämät suoritemaksut eli muun muassa lupakirjamaksut. Näiden maksujen suuruus perustuu liikenne- ja viestintäministeriön vahvistamaan maksuasetukseen.

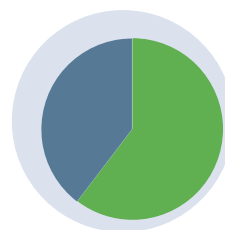
Tuotot ja kulut

Vuonna 2006 veromuotoinen lentoasemien pitäjiltä kerättävä valvontamaksu oli 6 400 000 euroa. Suoritemaksuina kerättiin yhteensä 4 200 000 euroa.

Budjetoidut menot olivat 10 600 000 euroa. Merkittävin kuluerä oli henkilöstökulut, näiden osuus vuoden 2006 budjetista oli noin 60 %.

Suoritemaksut	
Lentotoimintaa koskevat vuosimaksut	0,57 milj. euroa
Lupakirjojen maksut	0,63 milj. euroa
Lentoasemien vuosimaksut	1,23 milj. euroa
Huolto-organisaatioiden vuosimaksut	0,35 milj. euroa
Lentokelpoisuuden valvontamaksut	0,6 milj. euroa
Muut maksut	0,82 milj. euroa
Yhteensä	4,2 milj. euroa

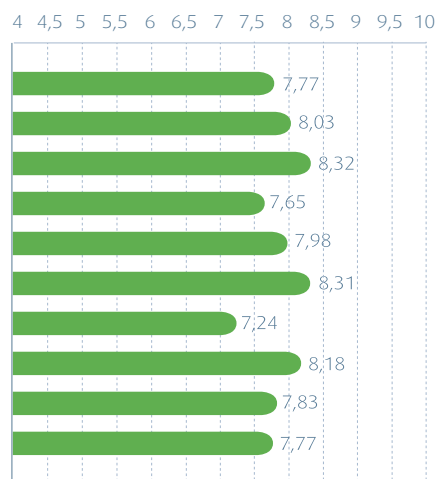
Rahoitus 2006

- Valvontamaksu 60 %
- Suoritemaksut 40 %

Tyytyväisyys Ilmailuhallinnon toimintaan

Asiakaspalveluhenkilöstön tavoitettavuus
Asiakaspalveluhenkilöstön palveluattitus
Palvelun asiantuntemus
Asiakkaan lähtökohtien ymmärtäminen
Virkailijan antamien ohjeiden selkeys
Neuvonnan virheettömyys
Palvelun nopeus
Palvelun ystävällisyys
Hakemuslomakkeen selkeys
Toimitusaikataulujen noudattaminen

Lähde: Asiakastutkimus 2006

Kehittäminen

Kehittäminen ja viestintä ovat Ilmailuhallinnon ydinprosesseja.

Ilmailuhallinnon toimintajärjestelmän rakentamista ISO 9001:2000 standardin pohjalta jatkettiin. Merkittävä osa Ilmailuhallinnon toiminnoista saatiin kuvattua, vaikkakin osa prosessikuvauksista, toimintaohjeista sekä muista toimintajärjestelmään liitettävistä asiakirjoista saadaan valmiiksi vuonna 2007. Sisäiset arvioijat valittiin ja koulutettiin.

Koska toimintavuosi oli viraston ensimmäinen, suuri osa kehittämistyöstä oli vielä myös lakisäätöisten suunnitelmien ja ohjelmien tekemistä. Ensimmäistä kertaa valmisteltiin mm. viraston toiminta- ja taloussuunnitelma eli pidemmän aikavälin strateginen suunnitelma.

Vuoden aikana kilpailutettiin asiakas- ja henkilöstötutkimuksia tekevät yritykset ja Ilmailuhallinto aloitti säännöllisten asiakas- ja henkilöstötutkimusten tekemisen. Loppuvuonna tehtiin laaja asiakastyytyväisyystutkimus lupakirja-asiakkaille. Tutkimuksessa haastateltiin puhelimitse 452 lupakirja-asiakas-

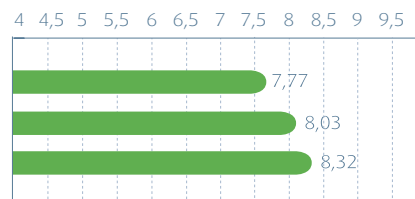
ta. Näiden tyytyväisyys Ilmailuhallinnon toimintaan oli 3,6 asteikolla 1 - 5. Tärkeimpinä ominaisuuksina pidettiin palvelun asiantuntemusta ja neuvonnan virheettömyyttä. Parhaimmat arviot annettiin juuri näille ominaisuuksille. Seuraavina vuosina tutkitaan muita Ilmailuhallinnon asiakasryhmiä. Loppuvuonna valmistui myös laaja koko henkilöstöä koskenut henkilöstötutkimus.

Osaamisen johtamisen järjestelmän rakentamista jatkettiin. Järjestelmän on tarkoitus olla käytössä kaikissa Ilmailuhallinnon osastoissa ensi vuoden loppuun mennessä.

Vuoden aikana käynnistettiin myös useita muita kehittämishankkeita: kattavan valvontastrategian luominen aloitettiin kartoitustyöllä, käynnistettiin toiminnan tehokkuutta kuvaavien mittareiden kehittämistyö, laadittiin koko Ilmailuhallintoa ja sen osastoja koskevat toimintasuunnitelmat, aloitettiin työajan seurannan kokeilu, määriteltiin muutamien keskeisten tuotteiden käsittelyajat ja tietojärjestelmiä kehitettiin.

Lupakirjahakemuksen käsittelyn sujuvuus

Asiakaspalveluhenkilöstön tavoitettavuus
Asiakaspalveluhenkilöstön palveluattitus
Palvelun asiantuntemus

Lähde: Asiakastutkimus 2006

Viestintä

Viestintä on määritelty yhdeksi Ilmailuhallinnon ydinprosesseista. Viestinnällä pyritään sekä asiakkaan että viranomaisen kannalta yhteisymmärryksessä toimimaan, sujuvaan, asianmukaiseen asiointiin ja asiakaspalveluun. Viestinnän sisältö perustuu ilmailumääräyksiin, lakeihin ja EU-asetuksiin. Toiminnan ja viestinnän on oltava yhdenmukaisia ja tosia.

Välitettävä tieto on ajankohtaista ja asianmukaista, kokonaisuuden ymmärtämistä helpottavaa, helposti saatavilla olevaa ja ymmärrettävää. Kaikkia kohderyhmiä kohdellaan tasapuolisesti.

Viestinnässä huomioidaan viranomaisen yhteiskuntavastuu. Selkeää tietoa tarjotaan aktiivisesti lentomatkustajille ja kansalaisille, jotka eivät työnsä tai harrastuksensa puolesta ole perehtyneitä ilmailuun. Tässä painottuvat matkustukseen liittyvät turva-asiat ja matkustajien oikeudet.

Vuosi 2006 oli viestinnälle tärkeä vuosi, jolloin uusi visuaalinen ilme, uudet Internet-sivut ja Ilmariksi ristitty intra otettiin käyttöön. Lisähaasteena oli, että vuoden aikana viestinnän henkilöstö vaihtui kokonaan. Syksyllä suurin projekti oli nesteiden kuljetusta matkustamossa koskevaan asetukseen liittyvä tiedotuskampanja, joka toteutettiin yhteistyössä Finavian, Finnairin ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kanssa.

Koulutus ja lupakirjat teki loppuvuodesta asiakastutkimuksen, josta saatiin arvokasta palautetta Internet-sivuston kehittämiseen. Henkilöstötutkimuksesta saatiin vastaavia arvioita sisäisen tiedottamisen kehityskohteista.

Vuonna 2007 viestinnän työn painopisteitä ovat käytössä olevien sähköisten välineiden eli Internet- ja intra-sivustojen kehittäminen, lehdistö- ja sidosryhmäsuhteiden edistäminen sekä sisäisen viestinnän ja tiedonkulun parantaminen.

Tehtävät ja organisaatio

Ilmailuhallinto on liikenne- ja viestintäministeriön alaisuudessa toimiva ilmailun turvallisuus ja hallinto-tehtäviä hoitava viranomainen. Ilmailuhallinnon tarkoituksena on edistää ilmailun yleistä turvallisuutta ja siviili-ilmailun turvaamista, käsitellä kaupallisen lentoliikenteeseen ja liikenteen sujuvuuteen liittyviä asioita sekä vähentää ilmailun aiheuttamia ympäristöhaittoja.

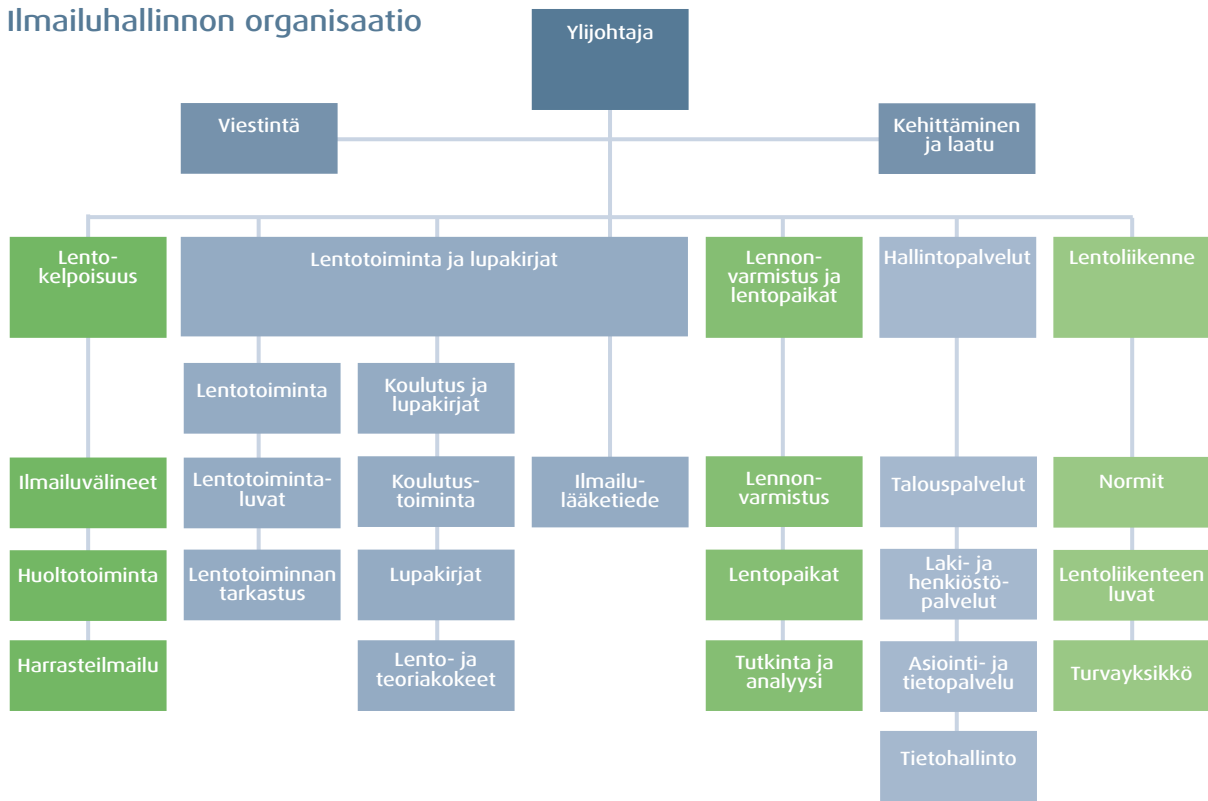
Ilmailuhallinto huolehtii yleisestä lentoturvallisuudesta ja ilmailun valvonnasta sekä vastaa siviili-ilmailuun liittyvistä tehtävistä, jotka sille ilmailulaissa tai muualla säädetään; sekä osallistuu siviili-ilmailun kansainväliseen ja Euroopan unionissa tapahtuvaan yhteistyöhön.

Ilmailuhallinto hoitaa ilmailulaissa sille säädettyjä tehtäviä. Ilmailuhallinto hoitaa lisäksi muut tehtävät, jotka sille säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat.

Ilmailuhallinto osallistuu ilmailua koskevien kansainvälisten lentoliikennesopimusten valmisteluun ja huolehtii sopimusten soveltamisesta. Ilmailuhallinto huolehtii myös ilmailun tilastoista ja osallistuu valmiussuunnitteluun sekä valvoo ja kehittää alan teknistä varautumista poikkeusoloihin.

Ilmailuhallinto on jaettu viiteen osastonjohtajan johtamaan osastoon, jotka jakaantuvat toiminnan mukaan yksiköihin. Yksiköiden esimiehinä toimivat apu-

Ilmailuhallinnon organisaatio

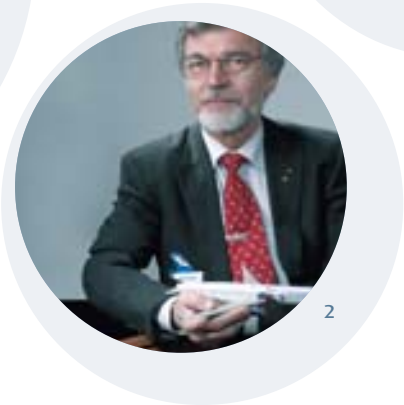
1

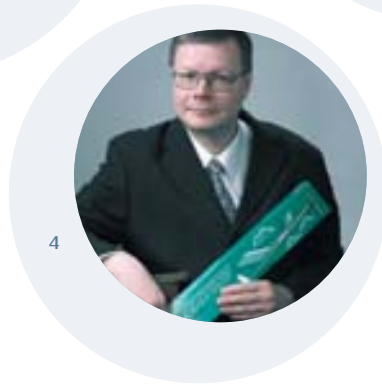
3

5

2

4

6

laisjohtajat tai yksikön päälliköt. Suoraan ylijoh­ tajan alaisuudessa toimivat viestintäyksikkö sekä kehittä­ minen ja laatu –yksikkö.

Ilmailuhallinnon **ylijohtaja** johtaa ja kehittää Ilmailu­ hallinnon toimintaa liikenne- ja viestintäministeriön Ilmailuhallinnolle asettamien tavoitteiden ja edus­ kunnan vahvistaman budjetin mukaisesti.

Ilmailuhallinnon ylijoh­ taja on Suomen ilmailujohtaja. Ilmailuhallinnon ylijoh­ taja tai hänen määräämänsä henkilö edustaa Suomea ylimpänä ilmailuviranomai­ sena kansainvälisillä foorumeilla, jollei lainsäädännös­ tä, kansainvälisistä sopimuksista tai valtioneuvoston taikka liikenne- ja viestintäministeriön päätöksistä muuta johdu.

Ylijoh­ tajan apuna toimii **johtoryhmä**, johon kuuluvat johtajat sekä ylijoh­ tajan erikseen nimeämät tai kut­ sumat henkilöt. Johtoryhmässä käsitellään ylijoh­ tajan harkinnan mukaan Ilmailuhallinnon johtamiseen ja kehittämiseen kuuluvia asioita.

Vuoden 2006 aikana johtoryhmään ovat kuuluneet Ilmailuhallinnon osastojen johtajat, kehittämis- ja laatupäällikkö sekä viestintäpäällikkö.

Johtoryhmä

Ylijoh­ taja

1. **Kim Salonen**

Lentotoiminta

2. johtaja **Reijo Lamberg**

Lentoliikenne

3. johtaja **Matti Tupamäki**

Lentokelpoisuus

4. johtaja **Ari Vahtera**

Hallintopalvelut

5. johtaja **Hannu Luukkonen**

Lennonvarmistus ja lentopaikat

6. johtaja **Toni Solatie**

Kehittämis- ja laatupäällikkö **Sakari Uutela**

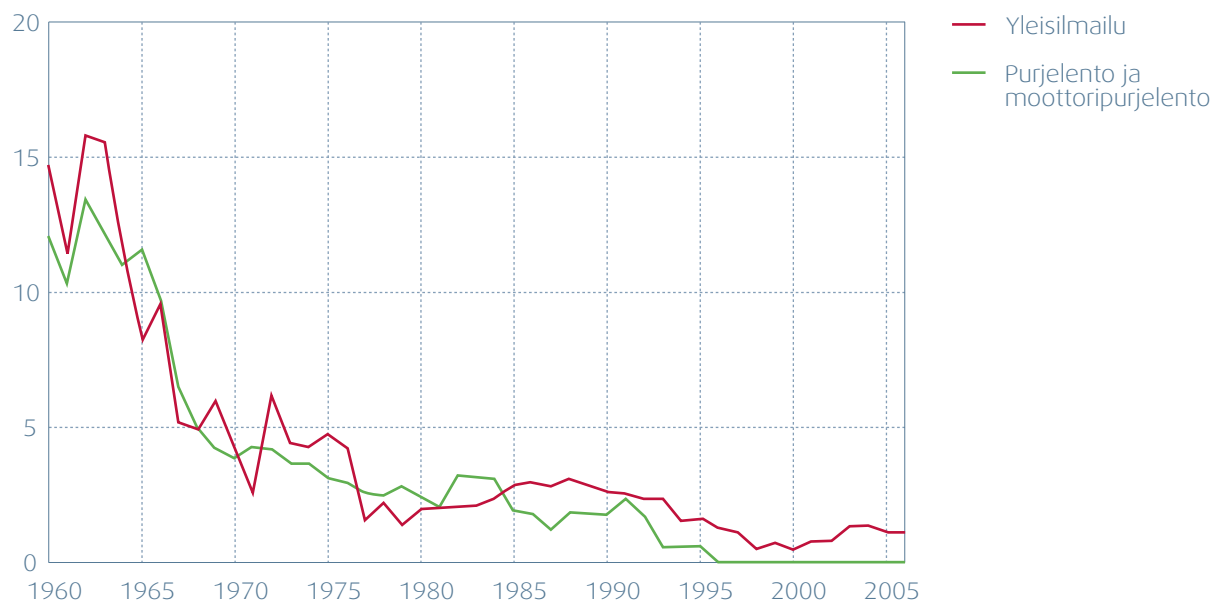
Viestintäpäällikkö **Sari Turkkila**

Tilastotietoja

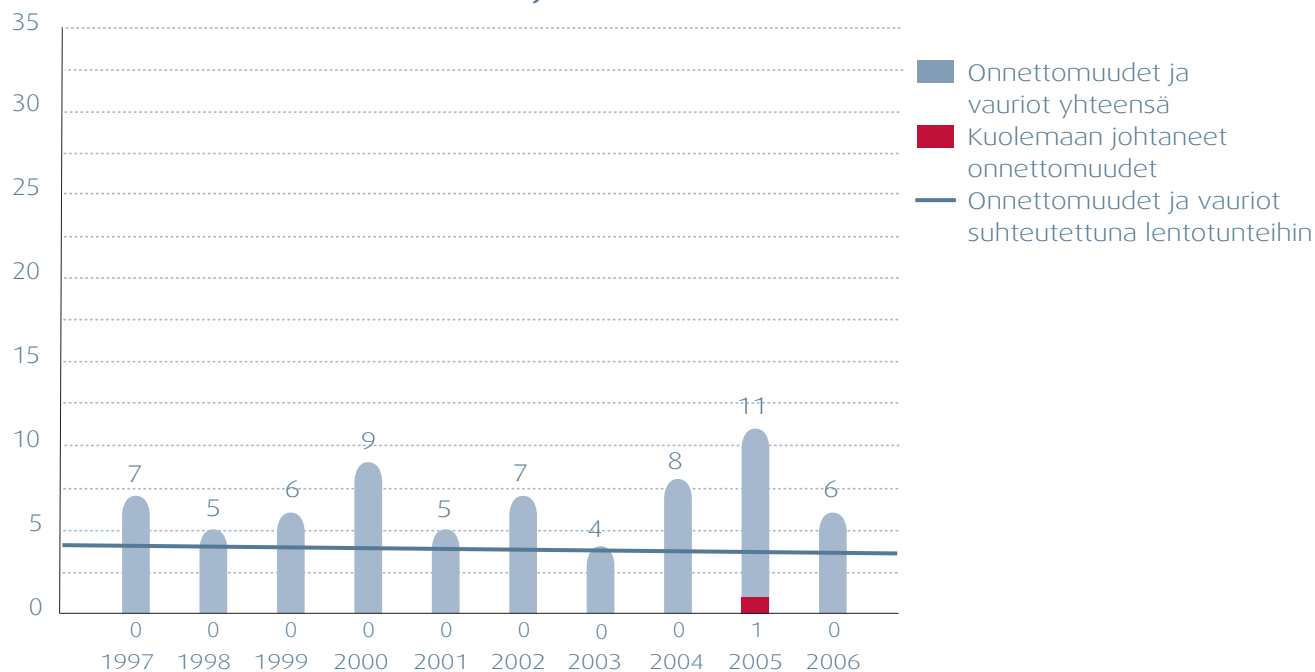
Lentotunnit 31.1.2007	2002	2003	2004	2005	2006
Liikenneilmailu, lentokoneet	191 109	187 974	236 176	251 779	231 407
Liikenneilmailu, helikopterit	2 100	2 626	2 347	1 974	555
Liikenneilmailu yhteensä	193 209	190 600	238 523	253 753	231 962
Yleisilmailu, ansiolentotoiminta, lentokoneet	22 773	23 772	24 955	25 372	27 340*
Yleisilmailu, ansiolentotoiminta, helikopterit	8 990	13 443	13 600	15 896	17 135*
Yleisilmailu, ansiolentotoiminta, ilmaa kevyemmät i/a	692	662	753	792	890*
Yleisilmailu, yksityislentotoiminta, lentokoneet	34 838	30 669	28 974	27 290	29 410*
Yleisilmailu, yksityislentotoiminta, helikopterit	4 667	3 525	3 160	1 405	1 520*
Yleisilmailu yhteensä	71 960	72 071	71 442	70 755	76 295*
Purje- ja moottoripurjelentokoneet	31 654	26 557	23 279	26 021	26 840*
Ultrakevyet lentokoneet	5 747	6 923	11 083	12 128	13 280*
Ilmaa kevyemmät ilma-alukset	491	539	548	391	430*
Harrasteilmailu yhteensä	37 892	34 019	34 910	38 540	40 550*
Ilmailu yhteensä	303 061	296 690	344 875	363 048	348 807*

* Arvio

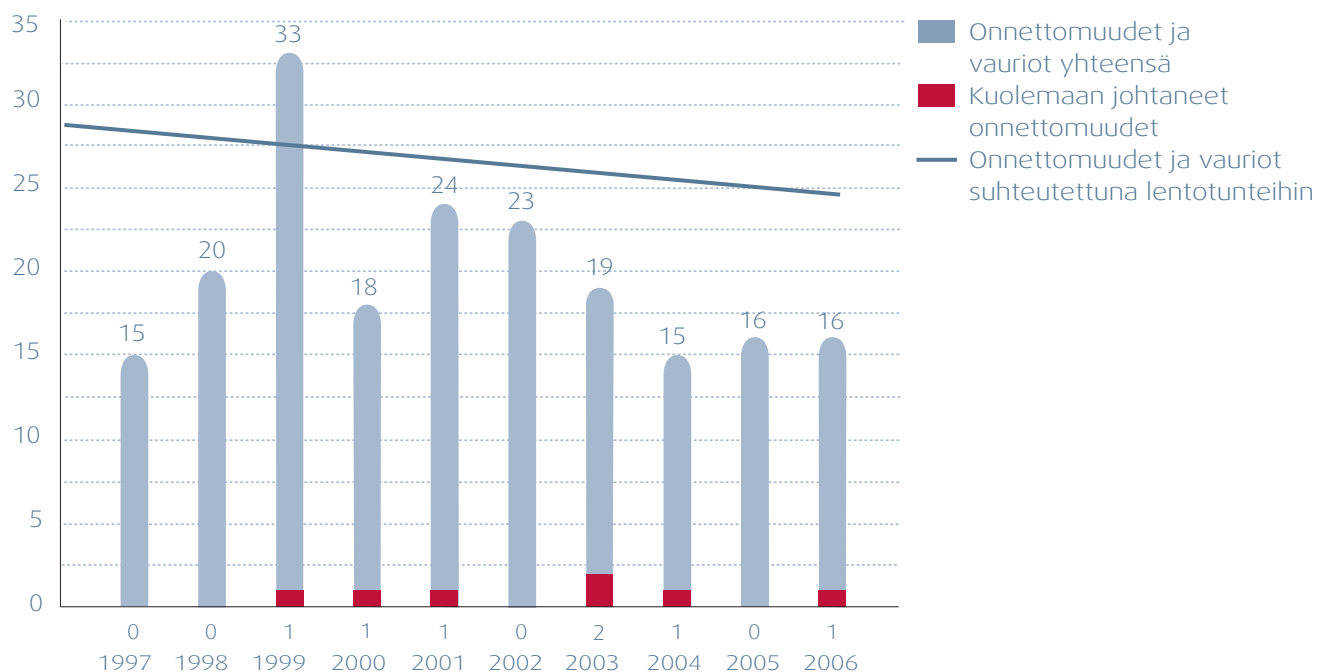
**Yleisilmailu, purjelento ja moottoripurjelento
Kuolemaan johtaneet onnettomuudet
5-vuotiskeskiarvo suhteutettuna lentotunteihin**

Säännöllisen lentoliikenteen vauriot ja onnettomuudet

Yleisilmailun vauriot ja onnettomuudet

Yhteystiedot

Ilmailuhallinto
p. (09) 425 011
fax (09) 4250 2898
Ilmailutie 9 A
PL 186, 01531 Vantaa

Internet

www.ilmailuhallinto.fi
www.luftfartsforvaltningen.fi
www.civilaviationauthority.fi

Sähköposti

kirjaamo@ilmailuhallinto.fi
registrator@luftfartsforvaltningen.fi
etunimi.sukunimi@ilmailuhallinto.fi
etunimi.sukunimi@fcaa.fi

Tukisähköpostit

Harrasteilmailu:

harrasteilmailu@ilmailuhallinto.fi

Ilma-alusten rekisteröinti- ja kiinnitysasiat:

ilmaalusrekisteri@ilmailuhallinto.fi

Ilmailulääketiede:

ilmailulaaketiede@ilmailuhallinto.fi

Koulutus ja ilmailulupakirjat:

koulutusjalupakirjat@ilmailuhallinto.fi

Lentokelpoisuus:

lentokelpoisuus@ilmailuhallinto.fi

Lentotoiminta:

lentotoiminta@ilmailuhallinto.fi

Lentoturvallisuusilmoitukset:

tutkinta@ilmailuhallinto.fi

Matkustajien ja rahdin turva-asiat:

turva-asiat@ilmailuhallinto.fi

Teoriakokeet:

teoriakokeet@ilmailuhallinto.fi

Viestintä:

viestinta@ilmailuhallinto.fi

Kertomuksessa käytetyt lyhenteet

EASA	European Aviation Safety Agency (Euroopan lentoturvallisuusvirasto)
ECAC	European Civil Aviation Conference (Euroopan siviili-ilmailukonferenssi)
Eurocontrol	European Organisation for the Safety of Air Navigation (Euroopan lennonvarmistusjärjestö)
FTO	Flight Training Organisation (Lentokoulutusorganisaatio)
ICAO	International Civil Aviation Organization (Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö)
JAA	Joint Aviation Authorities (Eurooppalaisten lentoturvallisuusviranomaisten yhteistyöelin)
JAR	Joint Aviation Requirements (Yhteiseurooppalaiset ilmailuvaatimukset)
JAR-FCL	Joint Aviation Requirements – Flight Crew Licensing (Yhteiseurooppalaiset ilmailuvaatimukset ohjaamomiestien lupakirjoista)
MAST	Maintenance Approval Standardisation Team (Huoltotoiminnan standardisointiryhmä)
POA	Production Organisation Approval (Tuotanto-organisaation hyväksyntä)
POAST	POA Standardisation Team (Tuotanto-organisaatioiden hyväksyntöjen standardisointiryhmä)
TRC	Type Rating Course (Tyyppikoulutuskurssi)
TRTO	Type Rating Training Organisation (Tyyppikoulutusorganisaatio)

Tekijät

Suunnittelu ja taitto

Ilmailuhallinnon viestintä

Mainostoimisto Huvila

Kuvaajat

Nanni Akkola

Mikael Häggblom

Kuva-aineistot

Finnair, Blue1, Finncomm, Finavia

Paino

Lönnerberg Print

www.ilmailuhallinto.fi